

Fraude-risicoanalyse

Subcommissie Controle & Financiën

Utrecht, 25 november 2013

Waarom frauderisicoanalyse?

Voor gemeente Utrecht:

- Gemeente Utrecht heeft als overheidsorgaan een voorbeeldrol in rechtmatig handelen.
- Via een frauderisicoanalyse wordt inzichtelijk welk belang de gemeenteraad, subcommissie, het college en de directieraad hecht aan een bedrijfscultuur die de nadruk legt op het belang van integriteit en ethisch handelen.
- De analyse maakt een permanent deel uit van het systeem van de organisatie dat is gericht op het bedrijfsrisico's, het inschatten van het belang en de waarschijnlijkheid van deze risico's en het ondernemen van acties. De frauderisicoanalyse is dus echt maatwerk.

Voor Deloitte:

- De aanwezigheid van een goed onderbouwde frauderisicoanalyse geeft inzicht in de wijze van risicomanagement binnen de gemeente, daarnaast inzicht in de bedrijfscultuur en belang dat wordt gehecht aan ethisch handelen.
- Beroepsreglementering: Controle en Overige Standaarden (COS) 240.

Wat is fraude?

Verzamelnaam voor allerlei verwijtbaar, niet toegestaan of niet gewenst gedrag.

Begrip 'fraude' bestaat niet in Wetboek van Strafrecht.

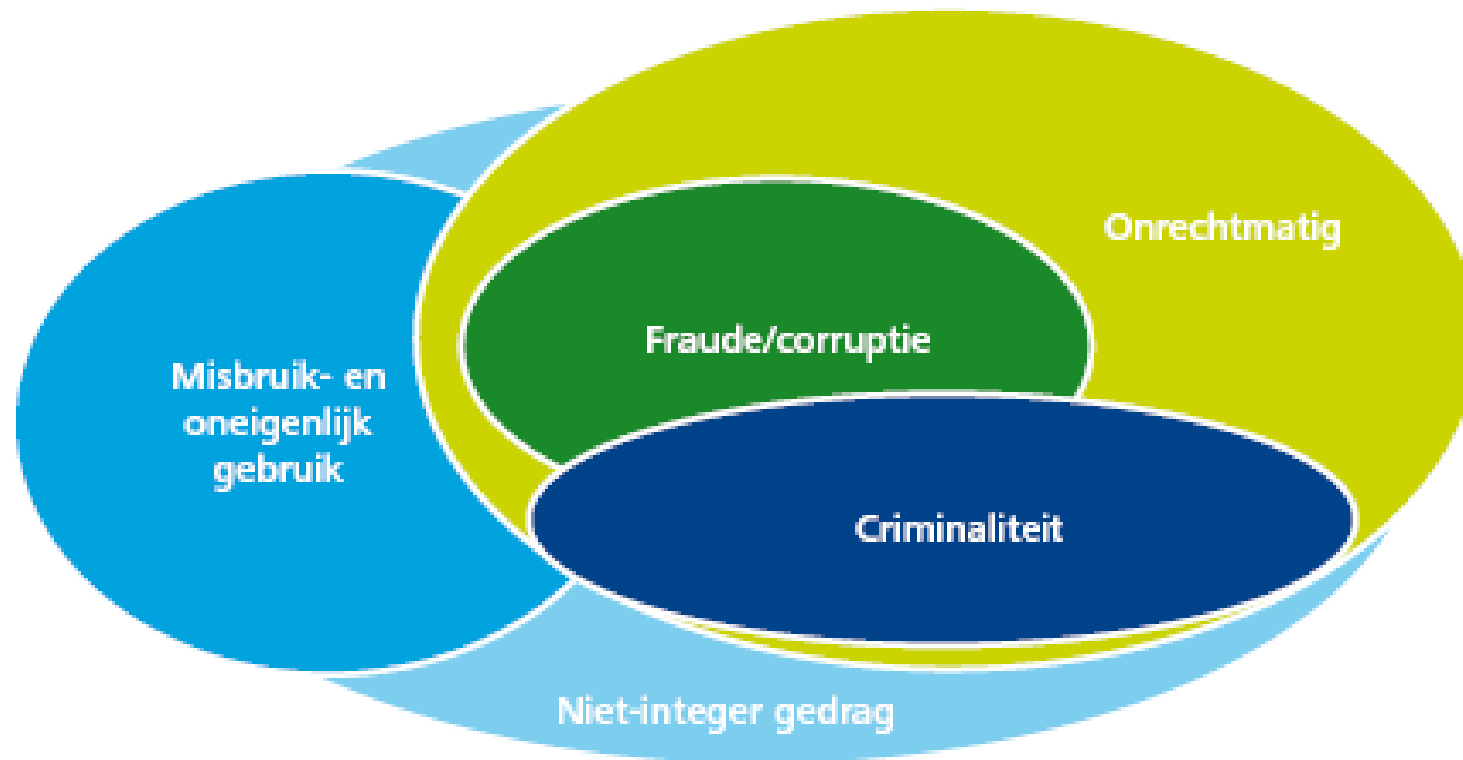
(wel aanverwante artikelen, zoals: Valsheid in geschrifte, verduistering, (niet)ambtelijke corruptie, oplichting e.d.)

Fraude gaat om:

- Wederrechtelijk handelen
- Opzet
- Financieel voordeel/nadeel

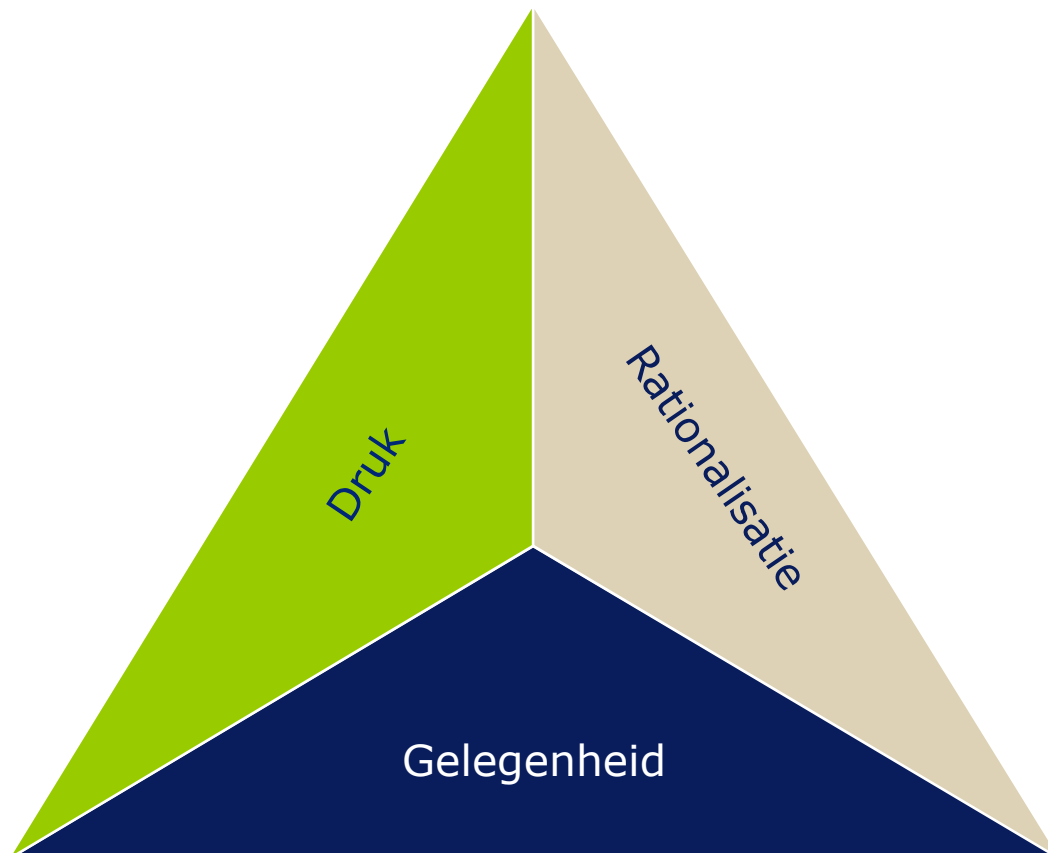
Begrippen rondom fraude bij lokale overheden

3 voorwaarden voor fraude

- Gelegenheid
- Druk
- Rationaliteit

Heeft u hier zicht op?

Stappenplan – wat is hiervan aanwezig bij gemeente Utrecht?

Preventie

1. Gedragscode
2. Frauderisicoanalyse
3. Beleid/procedures
4. Screening
5. Training en bewustwording
6. Communicatie

Detectie

7. Interne controle (data analyse en monitoring)
8. Klokkenluiderregeling & Incidentenregistratie
9. Integriteitsfunctionaris

Response

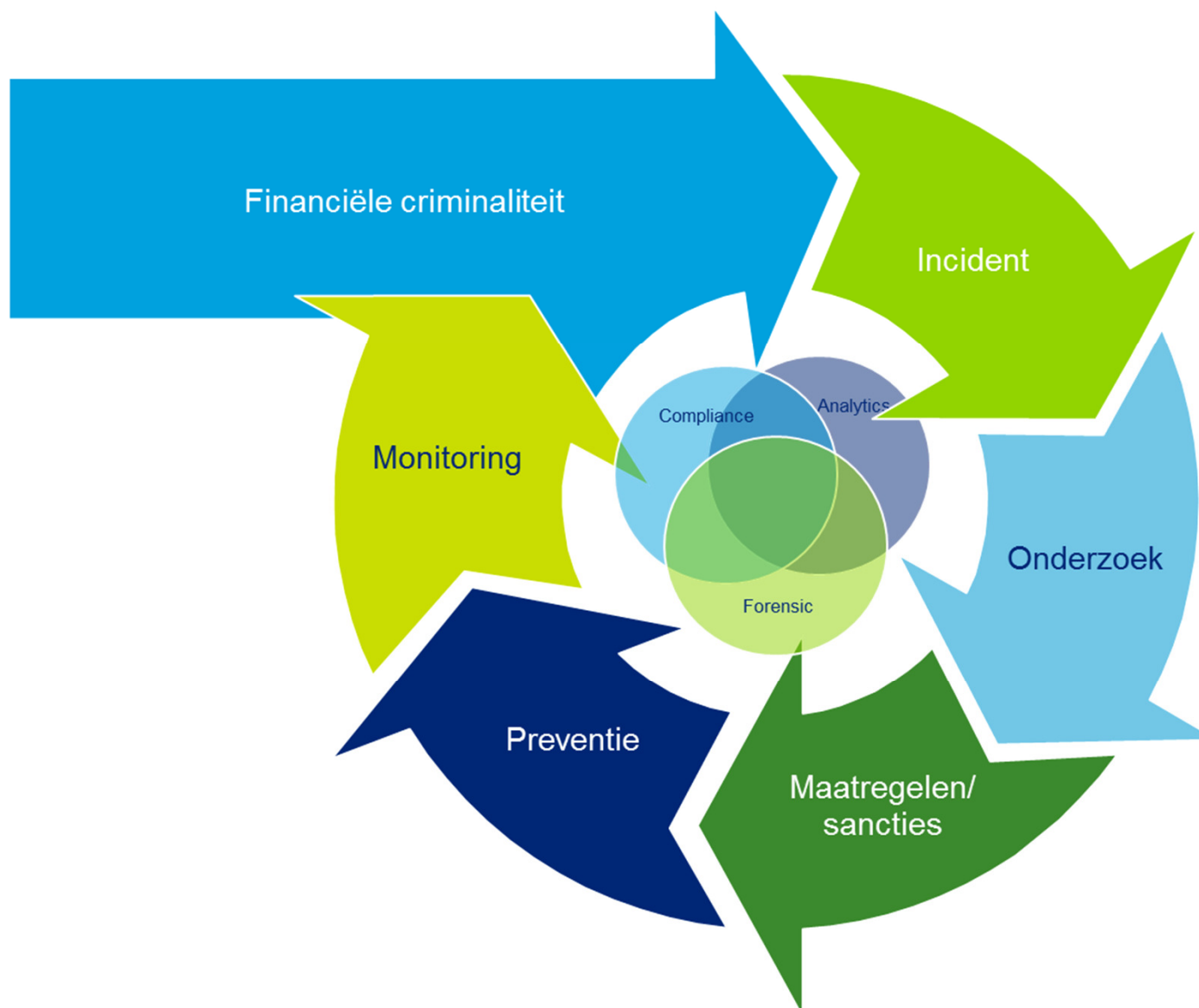
10. Zorg voor een concreet responsplan
11. Voer onderzoek uit en tref adequate beheersmaatregelen

Aanpak frauderisico's

Gemeente Utrecht

Relevante vragen voor de gemeenteraad

- Maken frauderisico's onderdeel uit van het gemeentebrede risicomanagement?
- Wat zijn de kwetsbare onderdelen in de organisatie?
- Hoe is de grip op directie- of bestuursfraude?
- Kent de ambtelijke organisatie de visie op zakelijk handelen en ethisch gedrag?

Algemeen organogram

Aandachtspunten fraudediscussie

Materialiteit van gemeente Utrecht: € 9 miljoen

1. Inkoop- en aanbestedingsproces;
2. Betalingsorganisatie;
3. Personeels- en salarisadministratie;
4. Opbrengstenverantwoording: parkeren, bouwleges, paspoorten- en rijbewijzen
5. Waarderingen van de grondexploitaties;
6. Vastgoed gerelateerde transacties;
7. Correctieboekingen / niet routinematige transacties;
8. Begrotingsrechtmatigheid; budgetdiscipline;
9. Schattingsposten;
10. "Management override of controls"

Aandachtspunten inkoop- en aanbestedingsproces

Voorbeeld: bevoordeling leverancier

-
-
-

Aandachtspunten betalingsorganisatie

Voorbeeld: betaling aan niet rechthebbende

-
-
-

Aandachtspunten personeels- en salarisadministratie

Voorbeeld: onrechtmatige vergoeding

-
-
-

Aandachtspunten opbrengstenverantwoording

Voorbeeld: bewust opbrengsten vroeger verantwoorden

-
-
-

Aandachtspunten waarderingen van de grondexploitaties

Voorbeeld: bewust achterhouden informatie t.a.v. fasering opbrengsten

-
-
-

Aandachtspunten vastgoed gerelateerde transacties

Voorbeeld: bevoordeling afnemer

-
-
-

Aandachtspunten correctieboekingen / niet routinematige transacties

Voorbeeld: niet werkelijk bestaande verplichting laten opboeken

-
-
-

Aandachtspunten begrotingsrechtmatigheid / budgetdiscipline

Voorbeeld: “volboeken” van budget op jaareinde met niet bestaande verplichtingen

-
-
-

Aandachtspunten schattingsposten

Voorbeeld: bewust onvoldoende onderbouwde schatting

-
-
-

Aandachtspunten “management override of controls”

Voorbeeld: onder druk van leidinggevende bewust niet opnemen van verplichting

-
-
-

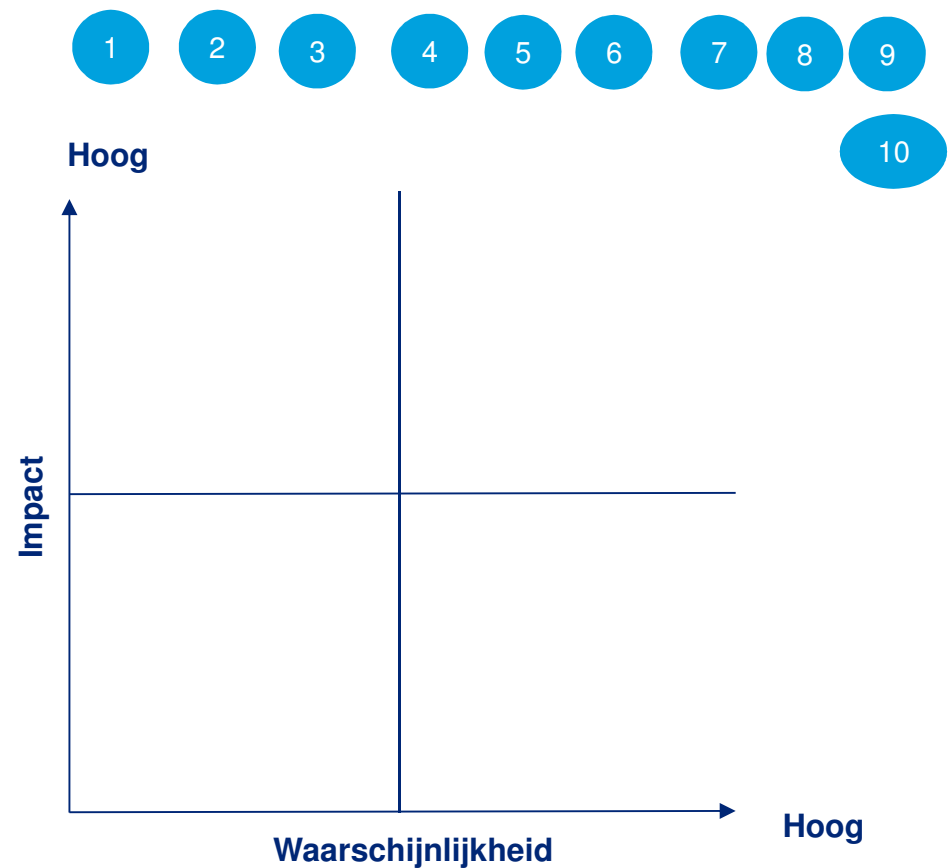
Risicokaart gemeente Utrecht - voorbeeld

De aandachtspunten vanuit de frauderisicoanalyse in de grafiek opnemen. In de grafiek dienen de risico's weergegeven te worden op grond van de waarschijnlijkheid dat een ingeschat risico zich manifesteert in relatie tot de impact wanneer het risico zich voordoet. Deze inschatting dient gebaseerd te zijn op het bruto-risico ofwel vóór evaluatie van interne beheersingsmaatregelen.

Frauderisico's:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Communicatie (vermoedens van) fraude door de accountant

Leidraad = controlestandaard COS 240

Waar fraude?	Met wie praten?	Hoe werkt dit?
< management	> management	
Management/ directie	> college	
College	Commissie/ burgemeester	
Raad	?	

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.nl/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte provides audit, tax, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries, Deloitte brings world-class capabilities and high-quality service to clients, delivering the insights they need to address their most complex business challenges. Deloitte has in the region of 200,000 professionals, all committed to becoming the standard of excellence.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this publication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.